

LEDELSESKOMMENTARER 2023

Innledning

Forsvarsdepartementet (FD) er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan. FD innførte periodisert regnskap i henhold til statlige regnskapsstandarter (SRS) 1. januar 2023. FD avlegger dermed regnskap etter to finansielle rammeverk; periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med SRS og kontantregnskapet etter statsregnskapets bestemmelser.

FD har ansvar for utforming og iverksetting av norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Departementet er videre ansvarlig for overordnet styring og kontroll av underlagte etaters virksomhet. Som en del av den utøvende statsmakt styrer og følger FD opp etatenes virksomhet.

Bekreftelse

Årsregnskapet for 2023 er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, herunder rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.

FD mener regnskapet gir et dekkende bilde av departementets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, kostnader, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

FDs virksomhetsregnskap viser totale driftskostnader i 2023 på 1,5 milliarder kroner, hvorav 568 millioner kroner gjelder lønn. Andre driftskostnader utgjør omlag 814 millioner kroner. Forsvarsdepartementets IKT-organisasjon leverer graderte IKT-tjenester til statlige og private virksomheter underlagt sikkerhetsloven. Disse tjenestene faktureres virksomhetene, og FD har i 2023 en varekostnad på 18,4 millioner kroner.

Som følge av innføring av SRS i 2023 har FD etablert en balanse hvor det i 2023 er foretatt av- og nedskrivninger på anleggsmidler for 87,4 millioner kroner.

FD har utgiftsført omlag 1,3 milliarder kroner i militær støtte til Ukraina.

FD har holdt et svært høyt aktivitetsnivå i 2023. Dette er særlig knyttet til prioriterte områder som utarbeidelse av en helhetlig langtidsplan (LTP), videreutvikling av forsvarssektoren og den løpende håndteringen av den sikkerhetspolitiske situasjonen. Ny helhetlig LTP legges frem for Stortinget i 2024 og FD har i 2023 nedlagt betydelig arbeid i grunnlagsanalyser, politikutforming, strategisk innretning, samt igangsatt arbeidet med å utarbeide ny langtidsplan tilpasset den nye sikkerhetspolitiske situasjonen. Forsvarskommisjonen, Totalberedskapskommisjonen, Forsvarssjefens militære råd ble levert våren 2023 og har bidratt til et solid kunnskapsgrunnlag i ny LTP. FD står ved utgangen av 2023 i en god posisjon for å kunne levere en god plan til rett tid.

Samtidig har det gjennom hele 2023 pågått et arbeid med sektorens styringsreform 2024 (F24). Styringsskiftet skal sørge for en mer overordnet styring fra departementet og sikre økt ansvar for egen utvikling til etatene. Endringene er sentrale for å klargjøre forsvarsektoren for gjennomføring av ny LTP 1.1.2025, samt for at forsvarssektoren raskere skal kunne agere på nye endringer i situasjonsbildet. Alvoret i sikkerhetssituasjonen og endrede rammebetingelser for norsk sikkerhet har preget FDs virksomhet i 2023. Den sikkerhetspolitiske utviklingen setter store krav og forventninger til strategisk situasjonsforståelse, og fortløpende strategi- og politikkutvikling for å ivareta norsk sikkerhet tilknyttet en ny sikkerhetssituasjon.

Gjennom NANSEN-programmet er det nedlagt betydelig arbeid i å angi ambisjonsnivå og rammer for vår støtte til Ukraina. FD har lyktes godt med å opprettholde produksjon og leveranseevne knyttet til en rekke politikkutviklingsbehov som går utover FDs håndtering av direkte støtte til Ukraina. FD har styrket politikkutvikling og koordinering gjennom samhandling og dialog med NATO, allierte og partnere, samt med øvrige departementer. Industri- og materiellsamarbeid har stått sentralt i både det nasjonale og internasjonale samarbeidet. Personalpolitikken er videreutviklet og FD har fått god innflytelse i NATO i arbeidet med godt styresett internasjonalt. Samlet sett vurderes måloppnåelse for 2023 som tilfredsstillende.

Vurdering av bevilgningsregnskapet

FDs kontantregnskap for 2023 viser en total utgiftsføring på 4,2 milliarder kroner og en total inntektsføring på 550 millioner kroner. Til sammenligning viste FDs regnskap for 2022 en total utgiftsføring på 5,4 milliarder kroner og en total inntektsføring på 391 millioner kroner. FD disponerte totalt 6,6 milliarder kroner på utgiftssiden i 2023, som inkluderer omlag 2 milliarder kroner i militær støtte til Ukraina. Totale inntekter i 2023 inkluderer en innbetaling på 332 millioner kroner som gjelder tilbakebetaling av ubenyttede midler knyttet til Norges andel av ANA Trust Fund.

Departementets mindreforbruk på post 01 etter avgitt belastningsfullmakt og korrigert for merinntekter, utgjør til sammen 0,6 mill. kroner, jf. note B. Mindre forbruket utgjør omlag 0,1% av disponible midler på posten i 2023. FD har i 2023 vært kostnadsbevisste og har utøvd strenge prioriteringer ved gjennomføringen av aktiviteten i 2023.

I tillegg regnskapsfører FD på andre kapitler og poster, dels basert på belastningsfullmakter, og dels basert på tildeling. Dette gjelder bl.a. bokføring av investeringskostnader under kap. 1760, post 45, overføring av Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt og ulike tilskuddsordninger.

Mellomværende

Mellomværende med statskassen utgjorde per 31.12.2023 totalt 37,6 millioner kroner og består i hovedsak av gjeld knyttet til skyldig skattetrekk, offentlige avgifter og skyldig pensjonspremie til Statens Pensjonskasse. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeldsposter mellomværende består av.

Revisjon av regnskapene

Riksrevisjonen reviderer regnskapet for Forsvarsdepartementet og gir en revisjonsberetning. Revisjonsberetningen vil bli lagt ut på Regjeringen.no på samme sted som årsregnskapet så fort den foreligger fra Riksrevisjonen.

Oslo, 20. september 2024

Frede Hermansen
Departementsråd

Prinsippnote til virksomhetsregnskapet

Forsvarsdepartementets periodiserte årsregnskap avlegges i samsvar med regnskapsrammeverket som er gitt i de statlige regnskapsstandardene (SRS), og ordinær rapportering etter kontantprinsippet.

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Inntekter fra bevilgninger tilsvarer differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til Forsvarsdepartementet. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Ressursforbruket som knytter seg til de transaksjonsbaserte inntektene, kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Ressursforbruket som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres. Varemottakstidspunktet er styrende for kostnadsføring eller beholdningsøkning.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Forsvarsdepartementet resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler Forsvarsdepartementet en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Klassifisering og vurdering av varige driftsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Operasjonelle leieavtaler

Forsvarsdepartementet benytter forenklet metode for klassifisering av leieavtaler, jf. SRS 13 punkt 7. Alle Forsvarsdepartementets leieavtaler klassifiseres som operasjonelle.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler eller langsiktig gjeld. Omløpsmidler, utover varer og driftsmateriell, vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer for videre salg og som benyttes til Forsvarsdepartementets offentlig tjenesteyting innen IKT.

Forsvarsdepartementets beholdninger består av IKT materiell. Beholdningene er verdsatt til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi. Når det ikke er identifisert et velfungerende marked, er det benyttet gjenanskaffelsesverdi.

Forsvarsdepartementets avsetning for ukurans i balansen tilsvarer bokført verdi av ukurante beholdninger.

Forsvarsdepartementet anskaffer beholdninger av varer til bruk i beredskap og for bruk i salg. Dette innebærer at mange av beholdningene blir lagerført over flere år og således har en art av langsiktig eiendeler (over et års levetid). Disse beholdningene er valgt klassifisert som kortsiktig, da de er klassifisert til å utgjøre en integrert del av Forsvarsdepartementets oppdrag.

Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Avsetning for usikre forpliktelser

Forsvarsdepartementet vurderer om forpliktelser skal avsettes i regnskapet i henhold til SRS 19 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler. Ved sannsynlighetsovervekt avsetter Forsvarsdepartementet forpliktelsen dersom den kan estimeres pålitelig.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av Forsvarsdepartementets eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Forsvarsdepartementet presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter kontantprinsippet.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Forsvarsdepartementet tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For Forsvarsdepartementet nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Nettoføringsordningen

Nettoføringsordningen er en administrativ ordning innenfor statsforvaltningen og ikke en del av merverdiavgiftssystemet. Formålet er mer effektiv ressursbruk, ved at merverdiavgift ikke er til hinder for at billigste alternativ velges.

Hendelser etter balansedagen

Forsvarsdepartementet er ikke kjent med vesentlige hendelser etter 31.12.2023 som ikke er hensyntatt i årsregnskapet for 2023

Prinsippnote til kontantregnskapet

- prinsipper for oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorapportering

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret.
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Forsvarsdepartementet er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra Forsvarsdepartementet selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall Forsvarsdepartementet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Forsvarsdepartementet har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastningsfullmakter*	Avvik fra tildeling
1700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsutgifter	A,B	735 052 000	638 161 018	96 890 982		
1700	Forsvarsdepartementet	21	Spesielle Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A,B	148 037 000	2 464 888	145 572 112		
1700	Forsvarsdepartementet	22	IKT-virksomhet, kan overføres	A,B	572 399 000	499 298 227	73 100 773		
1700	Forsvarsdepartementet	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, kan overføres	A,B	4 334 000	3 810 306	523 694		
1700	Forsvarsdepartementet	52	Overføringer til statlige forvaltningsorganer	A,B	19 392 000	19 300 000	92 000		
1700	Forsvarsdepartementet	53	Risikokapital, NATOs innovasjonsfond	A,B	14 669 000	0	0		
1700	Forsvarsdepartementet	60	Overføring til kommuner og fylkeskommuner	A,B	16 586 000	16 500 000	86 000		
1700	Forsvarsdepartementet	71	Overføringer til andre, kan overføres	A,B	89 036 000	83 560 589	5 475 411		
1700	Forsvarsdepartementet	73	Forskning og utvikling, kan overføres	A,B	176 753 000	148 220 623	28 532 377		
1700	Forsvarsdepartementet	78	Norges tilskudd til NATO og internasjonale driftsbudsjetter, kan overføres	A,B	682 457 000	646 301 598	36 155 402		
1700	Forsvarsdepartementet	79	Militær støtte til Ukraina, kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 01 og kap. 1760, post 01 og 45	A,B	2 046 278 000	1 270 000 000	776 278 000		
1700	Forsvarsdepartementet	90	Kapitalinnskudd, NATOs imvovasjonsfond	A,B	27 243 000	0	0		
1716	Forsvarets forskningsinstitutt	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	A,B	290 854 000	290 854 000	0		
1720	Forsvaret	71	Overføring til andre, kan overføres	A,B	3 000 000	0	3 000 000		
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	01	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1760, post 45	A,B	52 928 000	5 009 037	47 918 963		
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	A,B	150 000	0	150 000		
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A,B	766 272 000	379 823 046	386 448 954		
0021	Statsrådet	01	Driftsutgifter	B	0	1 027 757			
0118	Utenrikspolitiske satsinger	71	Globale sikkerhetsspørsmål, kan overføres, kan nyttes under post 21	B	0	159 020			
0159	Regionsbevilgninger	73	Ukraina og naboland, kan overføres	B	0	776 557			
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfredsvederlagsordning	71	Erstatningsansvar m.m., overslagsbevilgning	B	0	24 877			
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	B	0	179 832 845			
Sum utgiftsført					5 645 440 000	4 227 036 386			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastningsfullmakter*	Avvik fra tildeling
4700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsinntekter	12 266 000	26 431 568	14 165 568	1 572 533	15 738 101
4700	Forsvarsdepartementet	02	IKT-virksomhet, inntekter	120 920 000	109 783 035	-11 136 965		-11 136 965
4700	Forsvarsdepartementet	78	Norges tilskudd til NATO og internasjonale driftsbudsjetter	320 000 000	332 159 850	12 159 850		12 159 850
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	0			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	0	68 498 579			
Sum inntektsført					549 921 631			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet								
Kapitalkontoer								
60081301	Norges Bank KK /innbetalinger				681 266 918			
60081302	Norges Bank KK/utbetalinger				-4 347 447 188			
717001	Endring i mellomværende med statskassen				-10 934 485			
Sum rapportert					0			

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

61531701	Rygge 1 AS*			2023	2022	Endring
717001	Mellomværende med statskassen			326 129 629	197 929 535	128 200 094
				-37 589 684	-26 655 199	-10 934 485

* Endringen skyldes overgang til SRS 01.01. 2023 og inkluderer en kapitalemisjon i 2019 og resultat i perioden 2019-2022

Note A

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
Kap. 1700, post 01	21 492 000	713 560 000	735 052 000
Kap. 1700, post 21	0	148 037 000	148 037 000
Kap. 1700, post 22	59 035 000	513 364 000	572 399 000
Kap. 1700, post 43	2 155 000	2 179 000	4 334 000
Kap. 1700, post 52	0	19 392 000	19 392 000
Kap. 1700, post 53	0	14 669 000	14 669 000
Kap. 1700, post 60	0	16 586 000	16 586 000
Kap. 1700, post 71	7 070 000	81 966 000	89 036 000
Kap. 1700, post 73	77 803 000	98 950 000	176 753 000
Kap. 1700, post 78	31 107 000	651 350 000	682 457 000
Kap. 1700, post 79	0	2 046 278 000	2 046 278 000
Kap. 1700, post 90	0	27 243 000	27 243 000
Kap. 1716, post 51	0	290 854 000	290 854 000
Kap. 1720, post 71	4 068 000	-1 068 000	3 000 000
Kap. 1760, post 01	4 182 000	48 746 000	52 928 000
Kap. 1760, post 44	0	150 000	150 000
Kap. 1760, post 45	275 647 000	490 625 000	766 272 000

Tall i kolonnene "Overført fra i fjor" og "Årets tildelinger" er basert på rammeskriv av 20. desember 2023.

Midler på kap. 172071, 176001, 176044 og 176045 tildeles flere virksomheer i forsvarssektoren.

Tall er ikke redusert med avgitte belastningsfullmakter.

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)*	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
170001/470001		96 890 982	112 034 025	-15 143 042	14 165 568	1 572 533			595 059	35 678 000	595 059
170021	"Overslagsbevilgning"	145 572 112	111 981 874	33 590 238	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
170022	"Kan overføres"	73 100 773	5 219 858	67 880 915	-11 136 965	0			56 743 950	945 037 000	56 743 950
170043	"Kan overføres"	523 694	0	523 694	0	0			523 694	3 679 000	523 694
170052		92 000	0	92 000	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
170053		0	0	0	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
170060		86 000	0	86 000	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
170071	"Kan overføres"	5 475 411	0	5 475 411	0	0			5 475 411	163 858 000	5 475 411
170073	"kan overføres"	28 532 377	0	28 532 377	0	0			28 532 377	249 040 000	28 532 377
170078	"Kan overføres"	36 155 402	0	36 155 402	0	0			36 155 402	1 631 160 000	36 155 402
170079	kan overføres, kan nyttes under kap. 1710,	776 278 000	0	776 278 000	0	0			776 278 000	4 285 528 000	776 278 000
170090		0	0	0	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
171651		0	0	0	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
172071**	"Kan overføres"	3 000 000	0	0	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
FDs andel kap 1760/01**	"kan nyttes under kap. 1760, post 45"	47 918 963	23 598 000	24 320 963	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
FDs andel kap 1760/44**	"Kan overføres"	150 000	0	150 000	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell
FDs andel kap 1760/45**	"Kan overføres"	386 448 954	55 261 789	331 187 165	0	0			ikke aktuell	ikke aktuell	ikke aktuell

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
470001	14 165 568	1 572 533	15 738 101

* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

Merinntektsfullmakter:

Iht. Forsvarsdepartementets generelle merinntektsfullmakt, jf. Innst. 7 S (2022–2023) til Prop. 1 S (2022–2023), kan alle merinntekter benyttes til å overskride enhver utgiftsbevilgning.

Mottatte belastningsfullmakter:

Mindreforbruk på mottatte belastningsfullmakter kan ikke overføres til 2024.

FD har i 2023 mottatt kr. 1 500 000,- i belastningsfullmakt på kap. 0021, post 01. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningsrapporteringen med en utgiftsføring på kr. 1 027 757,- i 2023.

FD har i 2023 mottatt kr. 165 000,- i belastningsfullmakt på kap. 0118 post 71. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningsrapporteringen med en utgiftsføring på kr. 159 020,- i 2023.

FD har i 2023 mottatt kr. 805 000,- i belastningsfullmakt på kap. 0159 post 73. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningsrapporteringen med en utgiftsføring på kr. 776 557,- i 2023.

FD har generell fullmakt til å belaste kap. 0471, post 71 (statens erstatningsansvar) iht. Rundskriv nr. G01/2017 av 04.04.2017. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningsrapporteringen med en utgiftsføring på kr. 24 877,- i 2023

FD har generell fullmakt til å belaste kap. 1633, post 01 (Netto-ordning for MVA i staten) iht. Rundskriv R-116 av 12.03.2015. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningsrapporteringen med en utgiftsføring på kr. 179 832 845 i 2023.

Avgitte belastningsfullmakter på utgiftssiden og på inntektsiden*

Forsvaret har mottatt en belasmingsfullmakt på kap. 170001 på 108,430 mill. kroner i 2023. I tillegg har de fullmakt til å postere og benytte inntekter som er knyttet til samme aktiviteter som belastningsfullmakten på utgiftssiden.

Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsføring på kr. 112 034 0025,- i 2023. Bruken av fullmakten på inntektsiden fremkommer av bevilgningsrapporteringen med en inntektsføring på kr. 1 572 533,32,- i 2023.

Korrigert for inntektene (iht. merinntektsfullmakten) har forsvaret en netto utgiftsføring knyttet til belasmingsfullmakten på kr. 110 461 491,26,-.

FD har i 2023 avgitt kr. 140 000 000,- i belastningsfullmakt på kap. 1700, post 21, til Statens Pensjonskasse (SPK). SPK forvalter den særskilte kompensasjonsordningen for personell som har pådratt seg psykiske belastningsskader i utenlandsoperasjoner.

Bruken av fullmakten fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsføring på kr. 108 901 530,- i 2023

FD har i 2023 avgitt kr. 3 176 000,- i belastningsfullmakt på kap. 1700, post 21, til Statens sivilrettsforvaltning.

Bruken av fullmakten fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsføring på kr. 3 080 344,- i 2023

FD har i 2023 avgitt kr. 7 100 000,- i belastningsfullmakt på kap. 1700, post 22, til Justisdepartementet. Bruken av fullmakten fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsføring på kr. 5 219 857,65,- i 2023.

Nasjonal Sikkerhetsmyndighet har mottatt en belastningsfullmakt på kap. 1760, post 01 på 43,937 mill. kroner i 2023. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsføring på kr. 23 597 999,95 mill. kroner i 2023.

Nasjonal Sikkerhetsmyndighet har mottatt en belastningsfullmakt på kap. 1760, post 45 på 65,834 mill. kroner i 2023. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsføring på kr. 55 261 789,25 i 2023.

Delte kapitler**

Flere kapitler på forsvarsbudsjettet er delt mellom de ulike etatene i forsvarssektoren.

Oversikten viser FDs andel på disse kapitlene. I forbindelse med beregning av mulig overføring til 2024 er det totale resultatet på posten som er avgjørende.

Mulig overføring til 2024 vises av den grunn ikke.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2023

	31.12.2023	31.12.2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	11 191 000	8 514 000
Salgs- og leieinnbetalinger	111 767 721	75 316 912
Andre innbetalinger	13 255 882	7 004 007
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	<i>136 214 602</i>	<i>90 834 919</i>
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	556 436 211	479 851 511
Andre utbetalinger til drift	892 249 650	864 527 507
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>1 448 685 861</i>	<i>1 344 379 017</i>
Netto rapporterte driftsutgifter	1 312 471 259	1 253 544 099
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	86 954 828	217 704 999
Utbetaling av finansutgifter	136 130	68 008
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>87 090 958</i>	<i>217 773 007</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	87 090 958	217 773 007
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	12 354 226	242 655 653
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>12 354 226</i>	<i>242 655 653</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	2 179 266 872	3 695 058 867
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>2 179 266 872</i>	<i>3 695 058 867</i>
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	694 374	512 273
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	68 498 579	57 186 638
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	179 832 845	157 863 837
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>110 639 892</i>	<i>100 164 927</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	3 677 114 755	5 023 885 246
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2023	31.12.2022
Fordringer på ansatte	2 402 463	1 969 488
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-20 826 926	-17 973 952
Skyldige offentlige avgifter	2 403 917	823 164
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*	-21 572 429	-14 256 800
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	3 291	12 402
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	0	2 770 499
Sum mellomværende med statskassen	-37 589 684	-26 655 199

* Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2023
Driftsinntekter		
Inntekt fra bevilgninger	1	1 360 122 625
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	10 648 000
Salgs- og leieinntekter	1	102 632 035
Andre driftsinntekter	1	13 809 937
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>1 487 212 596</i>
Driftskostnader		
Varekostnader		18 420 124
Lønnskostnader	2	567 695 449
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	79 682 136
Nedskrivning varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	7 697 924
Andre driftskostnader	5	813 580 833
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>1 487 076 466</i>
Driftsresultat		136 130
Finansinntekter og finanskostnader		
Finansinntekter	6	0
Finanskostnader	6	136 130
<i>Sum finanssinntekter og finanskostnader</i>		<i>-136 130</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0
Avregninger og disponeringer		
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	12 354 226
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		12 354 226
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Tilskudd til andre	9	2 135 630 271
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		2 135 630 271
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>

Virksomhet: Forsvarsdepartementet**Balanse**

	Note	31.12.2023	01.01.2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Sum immaterielle eiendeler	3	181 396 748	140 066 788
II Varige driftsmidler			
Maskiner og transportmidler	4	329 159	374 044
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	118 460 210	108 264 497
Sum varige driftsmidler		118 789 369	108 638 541
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	10	326 129 629	326 129 629
Sum finansielle anleggsmidler		326 129 629	326 129 629
Sum anleggsmidler		626 315 746	574 834 958
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	11 496 675	10 944 000
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		11 496 675	10 944 000
II Fordringer			
Kundefordringer	12	2 285 441	8 640 953
Opptjente, ikke fakurerte inntekter	13	1 891 952	4 287 739
Andre fordringer	14	503 538 919	448 695 596
Sum fordringer		507 716 311	461 624 289
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		0	0
Sum omløpsmidler		519 212 986	472 568 289
Sum eiendeler drift		1 145 528 732	1 047 403 247
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr.innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8	0	0
Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		0	0
Sum eiendeler		1 145 528 732	1 047 403 247

Statens kapital og gjeld			
	Note	31.12.2023	01.01.2023
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapskapital			
Sum virksomhetskapskapital		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	911 431 857	896 261 499
Sum avregninger		911 431 857	896 261 499
Sum statens kapital		911 431 857	896 261 499
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		98 598 484	19 725 567
Skyldig skattetrekk		20 826 926	17 973 952
Skyldige offentlige avgifter		10 821 861	10 579 717
Avsatte feriepenger		44 675 473	39 818 383
Mottatt forskuddsbetaling	13	0	0
Annen kortsiktig gjeld	16	59 174 131	63 044 129
Sum kortsiktig gjeld		234 096 875	151 141 747
Sum gjeld		234 096 875	151 141 747
Sum statens kapital og gjeld drift		1 145 528 732	1 047 403 247
Sum statens kapital og gjeld		1 145 528 732	1 047 403 247

Note 1 Driftsinntekter

31.12.2023

Inntekt fra bevilgninger*

Inntekt fra bevilgninger 1 360 122 625

Sum inntekt fra bevilgninger 1 360 122 625

*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.

Inntekt fra tilskudd og overføringer

Tilskudd fra andre statlige virksomheter 10 648 000

Sum inntekt fra tilskudd og overføringer 10 648 000

Salgs- og leieinntekter

Salgsinntekt, avgiftspliktig 101 460 715

Salgsinntekt, avgiftsfri 287 320

Leieinntekter 884 000

Sum salgs- og leieinntekter 102 632 035

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter 13 809 937

Sum andre driftsinntekter 13 809 937

Sum driftsinntekter 1 487 212 596

Note 2 Lønnskostnader

31.12.2023

Lønn*	377 521 603
Feriepenger	46 668 818
Arbeidsgiveravgift	69 574 502
Pensjonskostnader*	59 346 060
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-11 736 167
Andre ytelser	26 320 632
Sum lønnskostnader	567 695 449

Antall utførte årsverk

419

* Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2023 16,7 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2023 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2022 utgjorde premiesatsen 12,6 prosent.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	275 575 985	0	275 575 985
Tilgang i året	89 942 978	0	89 942 978
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-11 327 752	0	-11 327 752
Anskaffelseskost	354 191 211	0	354 191 211
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	3 480 153	0	3 480 153
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	135 509 197	0	135 509 197
Ordinære avskrivninger i året	45 132 866	0	45 132 866
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-11 327 752	0	-11 327 752
Balanseført verdi 31.12.2023	181 396 748	0	181 396 747

Verdien av immaterielle eiendeler består i sin helhet av servere med integrert programvare.

Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning	
Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2023:			
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

Note 4 Varige driftsmidler

	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	448 853	275 513 641	275 962 494
Tilgang i året	0	48 917 869	48 917 869
Avgang anskaffelseskost i året (-)		-13 754 324	-13 754 324
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>448 853</i>	<i>310 677 186</i>	<i>311 126 039</i>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året		4 217 772	4 217 772
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	74 809	167 249 145	167 323 954
Ordinære avskrivninger i året	44 885	34 504 384	34 549 270
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger i året (-)	0	-13 754 324	-13 754 324
Balanseført verdi 31.12.2023	329 159	118 460 209	118 789 368

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2023
Husleie	37 388 097
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	7 407 419
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	21 827 599
Leie maskiner, inventar og lignende	40 775 918
Mindre utstysanskaffelser	13 254 114
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	13 117 934
Kjøp av konsulenttjenester*	620 217 681
Kjøp av andre fremmede tjenester	39 928 106
Reiser og diett	19 945 673
Tap og lignende	42 246
Øvrige driftskostnader*	-323 954
Sum andre driftskostnader	813 580 833

* Kr - 28 185 234,17 gjelder reversering av periodisering av utestående fakturaer pr 31.12.2022.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenstående varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur eiendeler	
Varighet inntil 1 år	21 332 914	15 396 775	200 543			36 930 231
Varighet 1-5 år	22 920 304	11 052 661	29 151 074			63 124 039
Varighet over 5 år	688 732	10 938 662				11 627 393
Kostnadsført leiebetaling for perioden	44 941 950	37 388 097	29 351 616	1 488 829 547	0	111 681 664

Virksomheten har en evig husleieavtale på med Forsvarsbygg på rapporteringstidspunktet.

Spesifikasjon av konsulenttjenester:	31.12.2023
Konsulenttjenester innen økonomi, revisjon og juss	10 605 916
Konsulenttjenester til utvikling av programvare, IKT-løsninger mv.	55 982 312
Konsulenttjenester til organisasjonsutvikling, rekruttering, kommunikasjonsrådgivning mv.	22 167 828
Andre konsulenttjenester	177 930 880
Forsknings- og utredningsoppdrag**	353 530 754
Sum	620 217 690

* *Gjelder oppdragsfinansiert forskning knyttet til FFI.

Spesifikasjon av kjøp av andre fremmede tjenester:	31.12.2023
Innleie av vikarer	2 566 199
Kjøp av andre fremmede tjenester	29 267 585
Kjøp av lønns- og regnskapstjenester	121 969
Kjøp av tjenester til løpende oppgaver, IKT	7 972 353
Sum	39 928 106

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

31.12.2023

Finansinntekter

Sum finansinntekter	0
----------------------------	----------

Finanskostnader

Rentekostnad	136 130
--------------	---------

Sum finanskostnader	136 130
----------------------------	----------------

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2023	01.01.2023	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	911 431 856	896 261 499	15 170 357

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>	
- Konsernkonto utbetaling	-4 347 447 188
+ Konsernkonto innbetaling	681 266 918
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	<i>-3 666 180 270</i>
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)</i>	
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer	-12 354 226
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	2 179 242 271
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)	1 360 122 625
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-69 192 953
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	193 192 197
<i>Andre avstemmingsposter</i>	
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	0
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	<i>-15 170 357</i>
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen *	-15 170 357

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen
(bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2023	31.12.2023	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	181 396 748		181 396 748
Varige driftsmidler	118 789 369		118 789 369
Sum	300 186 117	0	300 186 117
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	326 129 629	0	326 129 629
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Sum	326 129 629	0	326 129 629
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11 496 675	0	11 496 675
Kundefordringer	2 285 441	0	2 285 441
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	1 891 952	0	1 891 952
Andre fordringer	503 538 919	2 402 463	501 136 456
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
Sum	519 212 986	2 402 463	516 810 523
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-98 598 484	0	-98 598 484
Skyldig skattetrekk og andre trekk*	-20 826 926	-20 826 926	0
Skyldige offentlige avgifter	-10 821 861	2 403 917	-13 225 778
Avsatte feriepenger	-44 675 473	0	-44 675 473
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld*	-59 174 131	-21 569 138	-37 604 993
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
Sum	-234 096 875	-39 992 147	-194 104 728
Sum	911 431 857	-37 589 684	949 021 541

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

*Kr 1 073 457,40 på konto 263 er tatt ut av Skyldig skattetrekk og andre trekk og inn i Annen kortsiktig gjeld

Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

31.12.2023

Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m*	12 354 226
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	12 354 226

* Beløpet gjelder i sin helhet refusjon av utgifter fra NATO

Note 9 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2023	31.12.2022
Utbetaling av tilskudd til andre	1 844 776 271	3 430 170 717
Overføring til fond, forvaltningsorganer og andre statlige regnskaper	290 854 000	264 888 151
Annet	0	0
Sum tilskudd til andre	2 135 630 271	3 695 058 867

Spesifikasjon utbetaling tilskudd til andre:	31.12.2023	31.12.2022
Tilskudd til kommuner	16 500 000	661 709
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	109 122 761	6 273 349
Tilskudd til finansielle foretak	0	1 824 278
Tilskudd til husholdninger	39 286	0
Tilskudd til ideelle organisasjoner	70 340 000	70 102 485
FoU tilskudd	-104 054 836	250 611 307
Tilskudd til utlandet	1 752 829 060	3 100 697 588
Sum	1 844 776 271	3 430 170 717

Tilskudd til utlandet består hovedsakelig av tilskudd knyttet til Ukraina og til NATO (bl a tilskudd til fellesfinansierte prosjekter i regi av alliansen).
FoU tilskudd består hovedsaklig av tilskuddsordning mot forsvarsindustrien og industristillinger i utlandet. Negativ sum pga en tilbakebetaling fra NATO.

Spesifikasjon overføring til fond, forv organer og andre statlige regnskaper	31.12.2023	31.12.2022
Overføringer til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter*	290 854 000	264 888 151

*overføringene gjelder FFI

Note 10 Investeringer i aksjer og andeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemme- andel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet *	Balanseført verdi kapitalregnskap	Balanseført verdi virksomhets- regnskap
Aksjer								
Rygge i AS	29.05.2019		100,0 %	100,0 %	-8 072 132	326 129 629	326 129 629	326 129 629

* Balanseført egenkapital 31.12.2022 da resultat 2023 ikke er fastsatt på rapporteringstidspunktet

Note 11 Beholdning av varer og driftsmateriell

	31.12.2023	01.01.2023
Anskaffelseskost		
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell	11 679 829	10 944 000
Sum anskaffelseskost	11 679 829	10 944 000
Ukurans		
Ukurans i innkjøpte varer (ferdigvarer)	183 154	0
Sum ukurans	183 154	0
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	11 496 675	10 944 000

Note 12 Kundefordringer

	31.12.2023	01.01.2023
Kundefordringer til pålydende	2 285 441	8 640 953
Avsatt til forventet tap (-)	0	0
Sum kundefordringer	2 285 441	8 640 953

Fordringene Forsvarsdepartementet har pr. 31.12.23 er reelle og risikoen for tap vurderes som minimal. Avsetning for tap settes til kr. 0,-

Note 13 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddbetaling

Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)

	31.12.2023	01.01.2023
Ikke-fakturert inntekt knyttet til FD IKT	112 284	989 606
Ikke-fakturerte inntekter lønn m.v FD	1 029 697	788 533
Ikke-fakturerte inntekt prosjekter i FD	749 970	2 509 600
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	1 891 952	4 287 739

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2023	01.01.2023
Reiseforskudd	306 224	183 936
Personallån	191 168	134 659
Andre fordringer på ansatte	1 978 123	1 650 892
Forskuddsbetalte leie	71 913 365	21 022 665
Andre forskuddsbetalte kostnader	425 358 377	425 034 532
Andre fordringer	3 791 662	668 911
Sum andre kortsiktige fordringer	503 538 919	448 695 596

Økning i forskuddsbetalt leie skyldes mer detaljert oppfølging etter innføring av SRS med periodisering av leiekostnader. Andre forskuddsbetalte kostnader gjelder X-bånd bygget av Space Norway Heosat AS.

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2023	01.01.2023
Skyldig lønn	-3 291	-12 402
Annen gjeld til ansatte	32 771 619	27 255 259
Påløpte kostnader	24 273 202	35 342 957
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	0	-2 251 754
Annen kortsiktig gjeld	2 132 601	2 710 070
Sum annen kortsiktig gjeld	59 174 131	63 044 129

Riksrevisjonen

FORSVARSDEPARTEMENTET

Org. Nr.: 972417823

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert årsregnskapsoppstillingene for Forsvarsdepartementet for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2023. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, virksomhetsregnskap og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 3 677 114 755 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Oppstilling av virksomhetsregnskapet viser driftsinntekter på 1 487 212 596 kroner og driftskostnader på 1 487 076 466 kroner, avgifter og gebyrer direkte til staten er 12 354 226 kroner, og tilskudd til andre er 2 135 630 271 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- gir oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen med noter et dekkende bilde av departementets disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2023 og kapitalposter per 31. desember 2023, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten, og
- gir oppstilling av virksomhetsregnskapet med noter et dekkende bilde av departementets resultater for 2023 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2023, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til lov, instruks og disse standardene er beskrevet nedenfor under Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen. Vi er uavhengige av departementet i samsvar med kravene i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI-s etikregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon (ledelseskommentarer)

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i ledelseskommentarene som er en del av årsregnskapet. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke ledelseskommentarene.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese ledelseskommentarene. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom ledelseskommentarene, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under

revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt ledelseskomentarene ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom ledelseskomentarene fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at ledelseskomentarene:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapet som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapsoppstillingene

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapsoppstillingene.

Som del av en revisjon i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av departementets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at departementet har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at departementet har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

24.09.2024

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Line Andreassen
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt.